

מגילת העצמאות

ב-29 בנובמבר 1947 הוחלט באו"ם על ביטול המנדט הבריטי וחלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות: ערבית ויהודית. הבריטים הודיעו כי יעזבו את הארץ ב-15 במאי 1948. ב-14 במאי 1948 החליטה מועצת העם הזמנית בראשות בן גוריון להכריז על הקמת מדינת יהודית ולפרסם את מגילת העצמאות.

הכרזת העצמאות מחולקת ל-3 חלקים:

החלק ה-1 הוא החלק ההיסטורי, החלק של העבר.

החלק מסביר מדוע לעם היהודי מגיעה מדינה בארץ ישראל.

החלק נותן 3 לגיטימציות (זכויות) המוכיחות את זכותו של העם היהודי להקמת מדינה בארץ ישראל:

- א. זכות היסטורית- "לאחר שהוגלה מארצו", "חתרו היהודים לשוב ולהיאחז במולדתם העתיקה (העליות)", הקונגרס הציוני הראשון שהכריז כי היהודים הם לאום שזקוק למדינה. השואה שהתחוללה באירופה הוכיחה שאין ליהודים מקלט והגנה. מפעלי העפלה לאחר המלחמה- כל האירועים הללו נותנים מלגיטימציה היסטורית להקמת המדינה.
- ב. זכות משפטית- "זכות זו הוכחה בהצהרת בלפור בנובמבר 1917". "ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל".
- ג. זכות טבעית- "זוהי זכותו הטבעית של העל היהודי לחיות ככל עם ועם העומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית".

החלק ה-2 הוא החלק המהותי (אופרטיבי). החלק של ההווה. החלק קובע כי מדינת ישראל תהיה מדינה יהודית ודמוקרטית.

א. עקרונות יהודיים בהכרזת העצמאות:

- "מדינת ישראל תהיה פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות".
- "אנו קוראים לעם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב הישוב היהודי".
- "מתוך ביטחון בצור ישראל".
- "תהיה מושתתת על יסודות הצדק והחירות לאור חזונו של נביאי ישראל".
- שם המדינה יהיה "ישראל".

ב. עקרונות דמוקרטיים בהכרזת העצמאות:

- "תהיה מושתתת על יסוד החירות"- עיקרון החירות.
- "עד להקמת השלטונות הנבחרים"- הבטחה לבחירות דמוקרטיות.
- "תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני"- עקרון השוויון.
- "בהתאם לחוקה שתיקבע"- עיקרון שלטון החוק.
- "תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות"- זכויות האדם והאזרח.
- "לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל... על יסוד אזרחות מלאה ושווה"- זכויות קבוצה.

החלק ה-3 של הכרזת העצמאות הוא החלק ההצהרתי, פונה לעתיד.

מוצגות בפרק זה הצהרות ופניות אל גורמים שונים:

1. פנייה אל ארגון האומות המאוחדות: מדינת ישראל מצהירה על נאמנותה לעקרונות מגילת האומות המאוחדות. המדינה מצהירה על נכונותה לשתף פעולה עם האו"ם בהגשמת החלטת האו"ם מיום 29 בנובמבר 1947, ולפעול להקמת אחדות כלכלית של מדינת ישראל.
2. פנייה אל בני העם הערבי תושבי מדינת ישראל: בקריאה לשמור על השלום ולהשתתף בבנין המדינה. לערבים אזרחי ישראל מובטחים ייצוג במוסדות המדינה, אזרחות ושוויון.
3. פנייה אל מדינות ערב השכנות: ישראל מצהירה על רצונה בשלום ושכנות טובה ועל נכונותה לשתף פעולה עם מדינות ערב ולקיים עזרה הדדית למען קידום המזרח התיכון כולו.

4. פנייה אל העם היהודי בתפוצות: להתלכד סביב המדינה, לסייע לה בעליה, בבניין המדינה ובחיזוקה.
(חוק השבות)

העקרונות הדמוקרטיים המופיעים בחלק השלישי של ההכרזה :

זכויות אדם ואזרח וזכויות חברתיות – " תהא מושתתת על יסודות החירות ... תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני...תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות..."

חשיבותה ואופייה של הכרזת העצמאות

- א. זו הכרזה על הקמת המדינה, היא המסמך הראשון של המדינה החדשה, זהו מסמך הקובע את עצמאות העם במדינתו.
- ב. ההכרזה מבטאת את אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שערכיה העיקריים הם חירות ושוויון.
- ג. ההכרזה קובעת שמדינת ישראל היא מדינתם של היהודים החיים בה כאזרחים, וכי היא מדינתם של היהודים החיים מחוץ למדינה (מדינת העם היהודי).
- ד. ההכרזה גם קובעת שישראל היא גם מדינתם של המיעוטים החיים בה כאזרחים.
- ה. ההכרזה כוללת הוראות מעשיות חשובות כמו קביעת בחירות, התחייבות לכינון חוקה (התחייבות שלא מומשה עד עצם היום הזה) והקמת מוסדות שלטון זמניים.
- ו. אופייה של מדינת ישראל כפי שנקבע בהכרזה - מדינה יהודית ודמוקרטית.
- ז. פשרה בין דתיים וחילוניים באמצעות השימוש במושג "צור ישראל"